

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo quintus de circu[m]cissione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

no rē. Dic rē. rē. Ex q̄ p̄clude q̄ circūci-
sio illa ex diuina iustitiae ordinata erat ad
salutē eorū q̄ sic circūcidebant. vñ d̄ Bo-
naue. In illa circūciōe dabat gr̄a: l̄z par-
uula respectu illi⁹ q̄ dat̄ in baptis̄mō h̄is
m̄ plenū effectū ad pct̄m̄ deledū: s̄z s̄mi-
pleni ad habilitandū potētias ad pficiendū.
Ex q̄bus colligendū est q̄necessaria
sit circūcisio spūalis p̄ eam̄ siḡta q̄ est ipsa
pn̄ia purgās pct̄as sine q̄ nō pōt pct̄oz sal-
uari. Eccl̄. ij. Si pn̄iam nō egerim⁹ incide-
mus in man⁹ dei. Audite o pct̄ozes q̄ non
vults penitere. Eerte si pn̄iam nō egeritis
oēs sum̄l p̄bit̄. **Figura Gen. xvij. Da-**
sculus cui⁹ caro pp̄ij circūcisa non fuerit
delebit de p̄lo suo. Spūalr̄ oēs in pct̄o
exītes nō sunt de p̄lo dei: sed de p̄lo di-
aboli. De q̄b⁹ ps̄. Deleant de libro vite:
et cum iustis nō scribant̄.

Pro sc̄do. Sup̄ra rē. Hic de tertio
q̄d est mysteriū noialis pmulgatōis
q̄ vocatū est nomē ei⁹ iesus. Est aut̄ spe-
cialiter p̄siderāda expositio triū noim sal-
uatoris q̄ int̄ cetera ip̄m̄ siḡnt vt̄ i duplici
natura subsistētē. s. Emanuel. ch̄s. iesus.
Primū est admirande celsitudinis.
Secundū venerāde sanctitatis.
Tertiū desiderāde dulcedinis.

Primū rē. In h̄ aut̄ emone dicem⁹ de p̄ti-
mo q̄d est hoc nomē emanuel. De q̄ Esa.
vij. Vocabit nomē ei⁹ emanuel. q̄d siḡnt il-
lā sup̄admirabilē vnionē deitatis z hūani-
tatis in p̄sona saluatoris. Emanuel enim
interp̄at nobiscū de⁹ vel nobiscū diuitas
Est aut̄ ipse de⁹ nobiscū triplici p̄ntia

Prima est p̄ntia p̄sonalis vnionis.
Sec̄da sacramentalis refectionis.
Tertia specialis p̄tiationis

Prima igit̄ rē. Per quā p̄ntiā nobiscū est
sic q̄ n̄ illo mō cū angel. q̄ vt̄ d̄r̄ Heb. ij.
Nulls angelos app̄hēdit sed semē abrae.
q̄d multū cedit ad honorē toti⁹ nature hu-
mane. Laue ḡo hō ne deo iniuriā p̄ hono-
re regeras

Sec̄da ē p̄ntia sacramental re-
fectionis: p̄ quā sic est cū nob̄ ch̄rianis q̄ n̄
cū infidelib⁹. ideo d̄r̄ Matt. vi. Ecce ego
vobiscū sum oib⁹ dieb⁹ vsq̄ ad p̄sumatiō-
nē seculi. Et vide inextimabilē charitatē
ch̄i. Q̄d em̄ de n̄ra sumpsit hūanitate, to-
tū p̄ nob̄ p̄i obtulit totūq̄ nob̄ reliq̄t pro-
pt̄a salute. Tertia est p̄ntia spūalis p̄ti-

tiationis. Nūc em̄ p̄mptior est ad miserā-
dū nob̄ q̄ an̄ filij dei incarnationē. Est er-
go spūali mō nobiscū fm̄ quem modū non
erat cū h̄is q̄ tpe veteris leḡs fuerit: qm̄ nūc
facili⁹ p̄cedit misericōdia penitentib⁹. iuxta illd̄
Esa. xlix. In oi tpe placito exaudi⁹ te: et
in die salutis aduili⁹ sum tui. q̄d exponit
Paul⁹ d̄ tpe no. le. d. ij. Cor. vij. Ecce nūc
t̄ps acceptabilis: ecce nūc dies salutis. Nūc
q̄ppe cū leuioi satisfactōe pōt pct̄oz mise-
ricordiā obtinere q̄ tpe veteris leḡs. z hoc
p̄tate illi⁹ acceptissime oblationis quā fe-
cit ch̄s de seip̄o p̄ oib⁹. Heb. ix. Saguis
ch̄i q̄ p̄ sp̄m̄ctm̄ se obtulit immaculatū des-
emū. co. no. ab opib⁹ mor. Possumus ḡ de-
cere illud ps̄. Dñs p̄tū nobiscum: succē-
ptoz noster de⁹ Jacob. s. ad misericōdiaz. **Ex-**
pla m̄lta p̄stringit bt̄us Bern. ser. xxij. q̄
p̄ cant. z int̄ alia de dei misericōdia d̄r. Prop̄
misericōdiaz z m̄suetudinē q̄ de te p̄dicatur
dn̄e iesu currem⁹ post te: audietes q̄ non
sp̄rnis paupes: pct̄ozē nō hoies: nō hoz-
ruisti cōfitemē latronē: nō lachrymāre pec-
catricē: nō supplicāte chananeā: nō dep̄-
hēsam in aduilio: nō sedentē in teloneo: n̄
supplicāte publicanū: nō negantē discipū-
lū: nō p̄secutorē disciploz: nō etiā impios
crucifixores tuos. Aug⁹. De⁹ misericōis
parat⁹ ē saluare misericōdia quos nō pōt
saluare iusticia.

Pro tertio. Audist̄ rē. Vos ḡ stude-
tis esse cum deo. Forte ita dicat̄: sic
facim⁹. Videte ne vos meritos seducatis
Non em̄ sufficit q̄ lingua dicat̄. Nā quid
valet dicere: volo eē cū deo: et tñ ire cū di-
abolo. Plus est facto p̄sentire q̄ verbo. ḡ
plus ē dissentire facto q̄ p̄bo. q̄ argumē-
tū a p̄rio sensu est fortissimū in iure. ff. d. of-
ficio ei⁹ cui manifesta ē iurisdicō. l. j. §. hu-
iurari. Audite quid valeret si miles dice-
ret regi. **Thue rex: tecū ero. z tñ iret ad ad-**
ueriali seruitiū. Applica qm̄ q̄cqd dixit
mus die: deus intuet̄ cor. j. Reg. xvj.

Sermo quintus de circūcissione

Quistquā con-
sū. rē. Qui dedit semetip̄m pro
nob̄ Tit. ij. Ille ē q̄ nos c̄sc̄u-
cidit. sc̄z qui dedit se pro nobis. Ubi sunt

De Circūcisione domini

tria notāda vere circūcisio gratissima. scz

Saluatoris liberalitas: dedit.

Liberalitatis suauitas: semetipm

Suauitatis utilitas: p nobis.

De pmo Rho. viij. Dia nobis donauit.

De scdo z tertio Ephes. v. Tradidit

semetipm p nob omnia hostia deo in odo-

rem suauitatis.

Salutatio

PRim^o articulus. An hīs aliqd noi-

bis meruit in sua circūcisioe: Q. n.

Quia grām z glām nobis meruit in sua

passioe siue p suā passionē. q̄ nō p circūcisi-

onē. Contra. Dis tolerātia passionis vo-

luntaria voluntate p charitatē informata

et in dei gloriā tendente est meritoria. hu-

iusmodi fuit in christo tolerātia circūcisi-

onis. igit̄ zc. **R**espōdes fm Sco. in. iij.

dist. xvij. q̄ ch̄s etiam ab instanti sue con-

ceptōnis meruit. qz tunc fuit anīa ei⁹ pfe-

cta p grām: obiectū p̄ns p intellectū. s. to-

ta trinitas: cum poterit velle bonuz ppter

se: z nō impedita: z act⁹ volendū perma-

nens. **Hec** Sco. Et ppter eandē rationēz

nō est dubitandū qn in circūcisione merue-

rit quā libere suscepit ppter dei gloriā z ho-

minū salutē. **P**ro fundamēto. In ch̄i-

sti mysterijs illud est credendū qd maḡ

attestat efficacē humane redēptionis fru-

ctuose. Nā vt dicit Aristot. ij. Top. Qd est

verissimū est maḡ pcedēdū. verissimū ē

aut̄ z credendū q̄ oēs tales dolores susce-

pit ch̄s p nob/ ordinās eos ad nostrā sa-

lutē z utilitatē. **U**n̄ in de p̄t. mūdi. In su-

per z mltos voluit sufferre labores. Atqz

labore suo nobis auferre dolores. **C**ū er-

go q̄rit An ch̄s zc. Dic rñ dēdo. **E**t q̄ cō-

clude: q̄ nedū semel/ sed oib⁹ actib⁹ suis et

passioib⁹ nob̄ s meruit grām z glām: vt

euidēt⁹ oñderet q̄ntū nos diligeret. **H**ie

re. xxxj. In charitate ppetua dilexi tes

miseri p̄tōres q̄ ch̄m nō diligit: im̄ ei⁹

mādata sp̄nt⁹: nūc reuer timi ad deū qui

tot z tāta signa charitat⁹ vob̄ oñciat. **N**ō

em̄ poterit aliq̄s saluari nisi ex ei⁹ merito:

qd̄ p̄cipare nō possum⁹ nisi sibi adhere-

amus p charitatē z fidē. **F**igura **E**ro-

plūb⁹ capitis z alqs seq̄ntib⁹ pentateuchi

libris filij isrl nō p̄p̄ys virib⁹ liberatū s̄

ex egypto: sed in manu dei. et nedum vno

actu: sed plurib⁹. nec p̄p̄ia industria cōdu-

ctū s̄ p̄ desertū: sed dei sapia. neqz sua po-

testate s̄ diuina terrā p̄missionis ingressi

sunt. **E**xpone ad p̄positum: qm̄ p̄tōz nō

ex̄it p̄p̄io merito d̄ statu p̄cti neqz zc. **H**eb

rie. f. **H**abem⁹ fiducia in introitu sancto-

rum in sanguine ch̄i.

Pro scdo arti. In p̄cedenti zc. **N**unc

de hoc noie christus qd̄ est nomē ve-

nerāde sanctitudis: qd̄ s̄gr̄ illā plenissimā

grē vnctioē que est in anīa ch̄i. **C**hrist⁹

aut̄ interpretat̄ vnct⁹. **P**er antonomasiā au-

tē d̄z ch̄s. qz cū tres p̄sone antiq̄t⁹ vnge-

rent⁹ z christi dicerent. s. reges: p̄p̄ete: et

sacerdotes. **D**ñs ipse est summus rex: sum-

mus p̄p̄a: z summus sacerdos p̄pter ple-

nissimā tot⁹ grē z scriptis vnctōez. **C**hri-

stus ergo nō est nomē p̄p̄iū: sed appellat̄

tiū. p antonomasiā tñ dño appropriat̄.

Ab hoc noie ch̄iani dicunt. qd̄ nomē p̄i-

mo ab ap̄t̄s z discipulis fuit introductū

apud antiochiā: vt d̄z in eccl̄astica histo-

ria. **A**n̄tē q̄p̄e credentes vocabant̄ disci-

puli. **Q**uia ḡ nomen debet esse p̄sonū rei

Insti. de dona. s. est z aliud. **E**t. xxx. dist.

c. deros. **E**t extra de p̄ben. z dig. c. cū fm.

Ideo oportet vt q̄ ch̄iani dicunt/ christū

imitent. hinc est qd̄ cauef̄ extra de sa. vnc.

c. cōuenisse. **A** christo ch̄iani dicunt: vt q̄

si vncti deriuant̄ ab vncto: vt oēs currant

in odore vnctōez ill⁹ cur⁹ nomē est oleū

effusum. **U**n̄ z ipse dñs dixit **J**oan. xij.

Exemplū dedi vobis vt quēadmodū ego

fecit: ita z vos faciat. **I**n sue aut̄ circūcisi-

onis mysterio dedit nob̄ p̄cipue triplex sa-

lutare exemplū nobis imitandū.

Primū sectandē obedientie z hūilitat⁹.

Secundū refecandē malicie z prauitatis.

Tertium est tolerandē angustie z pena-

lisatis.

Primū zc. **V**ultū em̄ se hūiliauit p no-

bis obediens legi/ cum nullaten⁹ teneret.

Audi ḡ **A**ug. dicentē. **M**edicina timoris

hois est hūilitas ch̄i. **E**rubescat hō esse

sup̄bus quia ch̄s humilis fact⁹ est. **L**erte

frustra nomen ch̄iani hēs nisi z humilita-

tis z obedientie formaz teneas veraciter.

Nam vt d̄z ipse **A**ug⁹. li. de doctri. ch̄ia.

Ex sacramento vnctiois christianoꝝ

omniū vocabulū descendit: qd̄ nomen ille

frustra sortit⁹ qui christū minime imitat.

Secundū est exemplū refecandē malicie

z prauitatis. **C**um em̄ voluit carnalē

circūcidi: docuit nos spūaliter circūcidi de bere: ne similes simus iudeis iduratis q̄ bus dicebat b. Stephanus Act. viij. Du ra ceruice z incircūcisi cordibz z auribz zc. Horate q̄ quod d̄: Esa. j. Lauami: mūdi estote: auferite malū cogitationū vestrarū ab oculis meis d̄r d̄ns. Tertiu est exēplū rolerande angustie z penalitatis Tūc em cepit p nobis pati z sanguine fūdere. j. Pe. iij. Christo in carne passo z vos eadem cogitatione armamini. Nam vt dicit Bern. Fidelis christi miles vulnera non tenit dum benigni ducē vulnera cōspicit.

Exēplū manifestū in sanctis martyribz qui tā graua tormenta hilariter sustinuerunt: nihil pōderates oēs hmōi penas cōparatione illius quam p nobis passus est christus etiam a circūcissione sua. Q̄ si dubitatis circūcissione doloze esse magne grauitatis: legite in Gen. xxiiij. ca. quō post circūcissione illoz qui erant in sichē ciuitate die tertio grauissimus erat dolor: vultūz adeo q̄ nullaten⁹ poterāt resistere duobz filijs iacob: symeon z leui dīne rapre a sichem filio emor: imo oēs interfecti sunt: etiam ipse emor z filij eius. Non dubitandū q̄ quin paruulus puer Iesus q̄ viuacissimi sensus erat z complerōis renerime grauissimuz senserit doloze in sua circūcissione. Non sit ergo nobis durum p eo pati. Et vniuersalr necesse est nob eum pro viribus imitari: si volumus inter vltros christianos numerari. Aug. Christi anus iusticie z bonitatis: pudicie z castitatis: patientie z humilitatis: innocētie z pietatis est nomen. Et tu istud nomē quo modo tibi defendis z vendicas cui de tā plurimis nec pauca subsistunt. Christianus vere est qui non nomine tm sed opere christianus est.

Pro tertio zc. Audistis zc. Forte psumitis de nomine christianitatis. Sed no rate: quod dicit extra de reg. et trans. ad re lic. Porrectum. Habitus non facit monachum: sed efficax p̄fessio. Ad hoc facit l. sub p̄teru. L. de sacrosan. ec. re et p̄tut. eorum. Done casum et expone. Et applica: Notando qualem professionem facimus in susceptione baptismi quod est sacramentum christianitatis. Ideo audiat

quilibet illud. ij. Timof. ij. Labora sic bobus miles christi.

Sermo sextus de Circūcissione dñi.

Quā con summati zc. Ut nos redimeret ab omni iniquitate z redederet populum acceptabilem sectatozem bonoz operum. Tit. ij. Voluit quippe christus circūcidi vt nos redimeret zc. Ubi nota tres effectus spiritualis circūcissione. Primus est habende dispositionis puritas: vt nos redimeret ab omni iniquitate id est mūdaret. Secundus est diuine acceptabilitatis suauitas: sibi populum acceptabilem. Tertio virtuose opatiōis sedulitas: sectatoze bonoz operum. De p̄mo Apocal. j. Dilxit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo q̄ sibi est p̄ciū redemptionis nostre. De secundo Apoē. xxi. Ipsi populus eius erunt. De tertio Gal. vi. Opprimur bonum dum tēpus habem⁹.

Primus ar. An uenienter christus fuerit vocatus Iesus: Q̄, non. Ueritas debet correspondere denūciatiōi prophetice. sed prophete de christo aliud nomen enūciauerūt. Dicitur enim Esa. viij. Vocabitur nomen eius emanuel. Et ibidem. ix. cap. Vocabitur nomen eius ad mirabilis consiliarius: deus fortis. Eodem tra. Luc. ij. Vocatum est nomen eius iesus. Respondet Thomas. iij. parte. q. xxxvij. Nomina debent p̄prietatibus rerum respondere. nomina tamen singulorum quandoq̄ imponunt a tempore: alē quando a cognatiōe: aliquādo ab euentu. Nomina autē que diuinitus imponunt alē quibz semp signat aliquod gratuitum eis datum diuinitus. Sicut quando Genē. xviij. dicitur est abrae: appellaberis abraham: quia patrem multaz gentiū constituturē. quia q̄ homi christo hoc mun⁹ grē colatū erat vt p̄ ipm oēs saluaret: Ideo conuenienter vocatū est nomen eius Iesus. i. saluator propter rationem vniuerse salutis. In omnibz autem alijs nomibz propheticē prenūciatis intelligitur et signatur